

עֵקֶד הַרוּחֵי חַיִּים מִקְבְּלֵינָא מִהַצְדִּיק (תורה ח)

קונטרס

רוחא דחיי

שיחות ומאמרים

ע"פ משנתו של

רביה"ק מוהר"ן מברסלב זי"ע

מאת

הרה"ח ר' חיים בנימין וורטהיימר ז"ל

קונטרס ט'

"זה דודי וזה רעי"

לשון הקודש (מתורגם מאידיש)

תוכן השיחה

הפולמוס אודות אמירת 'שלום עליכם'
לפנות תמיד להשם יתברך!
"מפטייר יונה"..
כיצד בונים קשר?
מקבלים 'שמחת חיים'
היכנסו 'לישיבה של רבינו'!

'ישיבות' של אמונה
הסעיף הראשון בשו"ע..
היא אומרת – אני יודע!
התבודדות – השגת אלוקות
'התבודדות' כל היום כולו
אני מדבר בכלל להשם יתברך!

הערות והארות ניתן להשאיר ב"קו רוחא דחיי" טל' 02.3.02.47.43 שלוחה 0

© כל הזכויות שמורות

כדי לקחת זכות והשתתפות בהוצאת הקונטרסים ניתן לפנות

בירושלים 05331.93747 כבי"ש 05341.52325

לתרומה ממוחשבת בכרטיס אשראי בטל' 037630585 שלוחה 6491 <

ניתן להאזין לשיעור ב"קו רוחא דחיי" טל' 02.3.02.47.43 שלוחה 9 <2

גרפיקה ועימוד: י. גרוס 0527644765

חלק מהוצאות הקונטרס נתגרב
ע"י ר' שמשון קניג שליט"א
לרגל הולדת בנו למז"ט
ובזכות מצוות זיכוי הרבים
זיכו לרוות רוב נחת דקדושה
מכיוצ"ח

חלק מהוצאות הקונטרס נתגרב
ע"י ר' יוסף רובינפלד שליט"א
לרגל הולדת בנו למז"ט
ובזכות מצוות זיכוי הרבים
זיכו לרוות רוב נחת דקדושה
מכיוצ"ח

חלק מהוצאות הקונטרס נתגרב
ע"י ר' מתתיהו נתן וורטהיימר שליט"א
לרגל הולדת בנו שמעון אליהו למז"ט
ובזכות מצוות זיכוי הרבים
זיכו לרוות רוב נחת דקדושה מכיוצ"ח

חלק מהוצאות הקונטרס נתגרב
ע"י ר' צבי אריה מימון שליט"א
לרגל הולדת נכדתו למז"ט
ובזכות מצוות זיכוי הרבים
זיכו לרוות רוב נחת דקדושה מכיוצ"ח

להשתתפות בהוצאת הקונטרס
ולקיהות חלק בזיכוי הרבים בעת
שמחתכם או לזכרון יקיריכם
נא לפנות לטל' 0534 159773

ישמח לב מבקשי ה'
קו רוחא דחיי 02.3.02.47.43
בארה"ב 605.477.6808
שמעו ותחי נפשכם

זה דודי וזה רעי

הא"ב של עצת החתבורדות והישיבה של האמונה הקדושה

[שיחה שנמסרה בחבורת הבחורים – ג' נח תשפ"א*]

"ישיבות" של אמונה

האמת היא שכולנו לומדים ב"ישיבה של הרבי". ללמוד - אנחנו לומדים בישיבה של הרבי! לרבי יש ישיבות פה ושם - יש לו בהרבה מקומות... אלא שהלימוד בישיבה של הרבי תלוי באמת האם אכן לומדים אצל הרבי. אם לומדים אצל הרבי, זה נקרא לימוד בישיבה של הרבי, אולם אם לא לומדים אצל הרבי אין זה נחשב ללימוד בישיבתו של הרבי...

לרבי יש "ישיבה של אמונה". היום זה מאוד מבוצה ללמוד בישיבה של אמונה - בעלי תשובה, אנשים שאינם יודעים מכלום נעבאך, הם צריכים

א. הקדמה: השיחה הזאת נאמרה בחבורה שהתקיימה בבין הסדרים בתחילת הזמן, והנוכחים שם שוחחו באיזה ישיבות הם לומדים ומה היחס שם לענינו של רביה"ק ולבחורי אנ"ש וכו', ומתוך כך התגלגל השיחה בענין הישיבה של רביה"ק.

ב. ראה בליקו"מ תנינא תורה ה' אות ט"ו: וְזֶה בְּחִינַת רַבִּי עִם תַּלְמִידִים וְכוּ' פִּי עַל יְדֵי קְבוּץ הַתַּלְמִידִים אֲצֵל הָרֵב עַל יְדֵי זֶה נִתְקַבֵּץ וְנִתְלַקֵּט חֲלָקֵי הָאֲמוּנָה וְעַל כֵּן נִקְרָא לְמוֹד הָרֵב עִם הַתַּלְמִידִים יְשִׁיבָה עַל שֵׁם קְבוּץ חֲלָקֵי הָאֲמוּנָה וְכוּ'. וְרָאָה בְּלִיקוּ"ה נִזְיָקִין ה', כ: וְכָל אֵלּוּ הַתַּקְוָּנִים {הַמְבוֹאָרִים בְּתוֹרָה ה'} אֵי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת בָּהֶם פִּי אִם עַל יְדֵי לְמוֹד הַקְּדוּשׁ שֶׁל הַיְשִׁיבָה

לבוא וללמוד אמונה... - אבל אנחנו צריכים ללמוד אמונה? בישיבה של אמונה!?

אולם רבי נתן מביא שיש פסוק בנביא: **"עַד אוֹשִׁיבָה בְּאֵהָלִים כִּימִי מוֹעֵד"** - אומר רש"י במקום: **"אעמיד מתוכך תלמידים עוסקים בתורה, כימי מועד הראשון שהיה יעקב איש תם יושב אהלים"** - אשיבכם לישיבותיהם של שם ועבר, של יעקב אבינו שלמד אצל שם ועבר, 'יושב אהלים' היה. לא סתם יושב אהלים, רבי נתן מבאר: מה למדו אצל שם ועבר - אז עוד לא קיבלנו את התורה שאנו לומדים היום; למדו אמונה!

הַקְדוּשָׁה שְׁעוֹסֵק שָׁם הַרְבֵּי הָאָמֶת עִם הַתְּלִמִּידִים לְהַמְשִׁיךְ אֲמוּנָה הַקְדוּשָׁה עַל יְדֵי לְמוּדָם, [וְכָל זֶה מְרַמֵּז בְּהַתּוֹרָה הַנ"ל שֶׁכָּתוּב שָׁם וְזֶה בְּחִינַת רַבִּי עִם תְּלִמִּידִים שֶׁנֶּקְרָא יוֹשִׁיבָה, עֵינֵי שָׁם הַיָּטִב]. וְכִי שְׂרוּצָה לְחוּס עַל חֲזִיוֹ צְרִיף לִילֵךְ עַל יְדֵיו וְעַל רִגְלָיו לְבַקֵּשׁ יוֹשִׁיבָה אֲמִתִּית כְּזֹאת שְׂיִיכַל לְזָכוֹת עַל יְדֵה לְאֲמוּנָה שְׁלָמָה וְלִקְיָם הַתּוֹרָה לְבַל יֵאבֵד בְּתוֹךְ הַתְּהוֹמוֹת תַּחְתִּיּוֹת שֶׁנֶּפֶל לְשָׁם כְּאֲשֶׁר הוּא יוֹדֵעַ בְּנַפְשׁוֹ. וְשֵׁם בָּאוֹת "א: וְעַל כֵּן בְּאֲמַת צְרִיכִין לָזֶה לְמוּד גְּדוֹל לְהִתְאַבֵּק בְּעֵפֶר רִגְלֵי הַתְּמִימִים וְהַקְּשָׁרִים בְּלִבּוֹתָם וְלְהַשְׁתַּדֵּל כָּל יְמֵיו לְהִיּוֹת נְכַלל בְּבְחִינַת הַיֹּשִׁיבָה שֶׁל הַצְּדִיק הָאָמֶת שְׁעוֹסֵק בְּלְמוּד הָאֲמִתִּי שֶׁל "קִיּוּם הַתּוֹרָה" שֶׁזֶה הֶעֱקֵר לְהַכְנִיס אֲמוּנָה בְּעוֹלָם וְכו' כִּי יֵשׁ בְּזֶה הַלְכוּת רְבוּת וְעֲמֻקּוֹת. וְשֵׁם בָּאוֹת ל"ז שֶׁהַרְבֵּי הָאֲמִתִּי הוּא בְּחִי הַ"רֹאשׁ יוֹשִׁיבָה" שֶׁל הַיֹּשִׁיבָה שֶׁל הָאֲמוּנָה. [לָךְ נָא רֵאה שֵׁם בַּה' נִזְקִין ה' אֵת דְּבָרֵי מוֹהֲרַנ"ת בְּאִרְכּוֹת מוֹפְלָאָה עַל עֲנִינָה שֶׁל הַיֹּשִׁיבָה הַקְדוּשָׁה הַזֹּאת וְמַהוּת לִימוּדֵי הָאֲמוּנָה שְׁלּוּמִידִים בָּהּ וְתִמְצָא נַחַת].

ג. ראה בליקו"ה בשר בחלב ה, כה: ועל-כן כל המקורבין לצדיקי אמת נקראים **יוֹשְׁבֵי אֵהָל** בְּבְחִינַת וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אֵהָלִים, וְדָרְשׁוּ רְבוּתֵינוּ זְכָרוֹנָם לְבָרְכָהּ, אֵהָלוּ שֶׁל שָׁם וְעָבַר שְׁהִי אֵז הַצְּדִיקִי אֲמִת. וְהַפְתּוּב מִבְּשָׂר; שְׁלַעֲתִיד יֵשְׁבוּ כָּל יִשְׂרָאֵל בְּאֵהָלֵי הַצְּדִיקִי אֲמִת וַיִּתְקַרְבוּ אֵלֵיהֶם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר **"עַד אוֹשִׁיבָה בְּאֵהָלִים כִּימִי מוֹעֵד"**, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י שָׁם, כִּימִי מוֹעֵד הָרִאשׁוֹן, שְׁהִיָּה יַעֲקֹב אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אֵהָלִים. וְבַה' הַפְקָר וְנַכְסֵי הַגֵּר ד, לב: כִּי לְעֵתִיד יִהְיֶה יוֹשִׁיבוֹת שְׁלָמוֹת קְדוּשׁוֹת שְׂיִלְמְדוּ בְּהֶם הַלְמוּד שֶׁל אֲמוּנָה הַקְדוּשָׁה בְּבְחִינַת (הוֹשִׁעַ יב, י) עַד אוֹשִׁיבָה בְּאֵהָלִים כִּימִי מוֹעֵד. וְכְמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י שָׁם, כִּימִי מוֹעֵד הָרִאשׁוֹן שְׁהִיָּה יַעֲקֹב אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אֵהָלִים.

ד. ראה בה' נזיקין ה, יא: **כי מימות אבותינו לא פסקה ישיבה מהם**, כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רְבוּתֵינוּ זְכָרוֹנָם לְבָרְכָהּ. וְזֶה בְּחִינַת וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אֵהָלִים שְׁהִיָּה יוֹשֵׁב אֵהָלִים בְּתוֹךְ הַיֹּשִׁיבוֹת הַקְדוּשׁוֹת שֶׁל שָׁם וְעָבַר לְלַמֵּד שָׁם דְּרָכֵי הַתְּמִימוֹת בְּאֲמִת לְהִיּוֹת אִישׁ תָּם. וְבַה' הַפְקָר וְנַכְסֵי הַגֵּר ד, לב: וְכָל הַיֹּשִׁיבָה שֶׁל יַעֲקֹב אֲבִינוּ שְׁלַמְדוּ בְּיֹשִׁיבָה עִם בְּנָיו וְתְלִמִּידָיו, כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רְבוּתֵינוּ זְכָרוֹנָם לְבָרְכָהּ הַכֹּל הִיָּה בְּהַלְמוּד שֶׁל הָאֲמוּנָה הַקְדוּשָׁה. כִּי הַמְצוּת עֲדִין לֹא נִתְּנוּ וְעַקֵּר לְמוּדָם הִיָּה בְּעֵינֵינוּ הָאֲמוּנָה הַקְדוּשָׁה לְבִטֵּל הַעֲבוּדָה זָרָה וְהַכְפִּירוֹת וְלְהַמְשִׁיךְ וְלִשְׁעַ וְלִקְבַע בְּלֵב כָּל אֶחָד וְאֶחָד

האבות הקדושים למדו אמונה. היו ישיבות, אברהם אבינו היה זקן ויושב בישיבה, יצחק, יעקב - כל האבות היו זקנים ויושבים בישיבה. מה למדו? - למדו אמונה!

אברהם אבינו היה לו על "מסכת עבודה זרה" כמה מאות פרקים! לנו יש כיום מספר פרקים בודדים, חמישה פרקים; מסכת לא גדולה. אולם בימי אברהם אבינו, מסכת עבודה זרה היתה מסכת גדולה!

צריך היה ללמוד אמונה, בדורות הראשונים היה אברהם אבינו "אֶחָד הָיָה אֲבָרָהִם" - כל העולם היה הפוך ממנו; כל העולם עבד עבודה זרה, כל אחד טעה בדרכו הוא. ואברהם אבינו למד מסכת עבודה זרה; היה לו מסכת גדולה לבאר את האמונה הקדושה.

הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בְּשִׁלְמוֹת וַיְכַמּוּ שְׂמֵבֶאֱר בְּשִׁיחֻתָיו הַקְּדוּשׁוֹת (חיי"מ שצ"ה) שָׁזָה הָיָה כָּל עֶסְקֵי הָאֲבוֹת בְּלִמּוּדָם עִם הַגְּרִים, עֵין שָׁם.

ה. ראה רמב"ם הלכות ע"ז (א, ג): וְבֵן אֲרָבַעִים שָׁנָה {ע"י בראב"ד} הִפִּיר אֲבָרָהֶם אֶת בּוֹרְאוֹ וְכו' וְהִתְחִיל לַעֲמֹד וְלִקְרֹא בְּקוֹל גְּדוֹל לְכָל הָעוֹלָם וְלִהְיוֹתָעַם שֵׁשׁ שָׁמַ אֵלֹהֵי אֶחָד לְכָל הָעוֹלָם וְכו' וְהָיָה מְהֵרָה וְקוֹרֵא וּמְקַבֵּץ הָעָם וְכו' וְכִינּוּן שִׁהִי הָעָם מִתְקַבְּצִין אֵלָיו וְשׂוֹאֲלִין לוֹ עַל דְּבָרָיו הָיָה מוֹדִיעַ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי דַעְתּוֹ וְכו' וְשִׁתַּל בְּלִבָּם הָעֵקֶר הַגְּדוֹל הַזֶּה וְחָבַר בּוֹ סְפָרִים וְהוֹדִיעוּ לְיִצְחָק בְּנֹו. וַיֵּשֶׁב יִצְחָק מִלְּמַד וּמִזְהִיר. וַיִּצְחַק הוֹדִיעַ לְיַעֲקֹב וּמְנַהֵג לְלַמֵּד וַיֵּשֶׁב מִלְּמַד וּמְחַזֵּק כָּל הַנְּלוּיִם אֵלָיו. וַיַּעֲקֹב אֲבִינוֹ לִמַּד בְּנָיו כָּלֵם וְהִבְדִּיל לָנוּ וּמְנַהֵג רֹאשׁ וְהוֹשִׁיבֵנו בְּיִשְׁבֵּה לְלַמֵּד דָּרָךְ הַשֵּׁם וְלִשְׁמֹר מִצְוֹת אֲבָרָהֶם. וְרָאָה חֲיִי"מ שצ"ה: וְהָיָה אֲבָרָהֶם אֲבִינוֹ עוֹסֵק בְּזֶה הַרְבֵּה לְגִלוֹת הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בְּעוֹלָם. וְהָיָה מִחֲבַר סְפָרִים הַרְבֵּה מְאֹד עַל זֶה, אֲלֵפִים סְפָרִים וְכו' וְאַחֲרֵיכֶן הָיָה יִצְחָק גַּם־כֵּן הוֹלֵךְ בְּדָרָךְ זֶה, וְהָיָה מְגִיר גַּם־כֵּן גְּרִים הַרְבֵּה וְחָבַר גַּם־כֵּן סְפָרִים הַרְבֵּה מְאֹד בְּעֵנֵין חֲזוֹק הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה וְכו' וְכֵן יַעֲקֹב הָיָה גַם־כֵּן עוֹסֵק בְּזֶה לְקַרְבֵּי בְּנֵי הַנְּעוּרִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְחָבַר כְּמֹה אֲלֵפִים סְפָרִים בְּעֵנֵין הָאֱמוּנָה כִּי הוּא חָבַר סְפָרִים הַרְבֵּה מְאֹד בְּעֵנֵין הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, גְּזַמְאוֹת סְפָרִים. וְהוּא לִמַּד עִם כָּל בְּנָיו דְּרָכֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה וְכו'. [וראה עוד בליקו"ה ר"ח ו, מה. ובתורה ל"ב תנינא]

ו. ראה בהל' הפקר ונכסי הגר ד, לב: וְעַל כֵּן מִסְכַּת עֲבוּדָה זָרָה דְּאֲבָרָהֶם אֲבִינוֹ הָיָה אֲרָבַע מאות חמשים וְשֵׁשׁ פְּרָקִי, כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבְרָכָה. כִּי הָיָה לָהֶם לִמּוֹד גְּדוֹל וְנִפְלָא בְּזֶה לְעַקֵּר וּלְבַטֵּל הָעֲבוּדָה זָרָה וְהַכְּפִירוֹת וְלְהַמְשִׁיךְ אֱמוּנָה שְׁלֵמָה בְּעוֹלָם.

ז. ליקו"מ תנינא בהשמטה (המובאת לפני תורה א').

אומר הנביא עוד יבוא יום ואשיב את הימים הראשונים; יבינו שצריך ללמוד... - צריך להתחיל ללמוד אמונה!

הרבי אומר^ח **שלפני שמיח יבא, ירד מבול של אפיקורסות**. בעבר אנשים היו מאמינים, היו בחזקת מאמינים - בלי שום בדיקה חיזונית היו בחזקת מאמין. אולם בזמננו יש כזה 'מבול של אפיקורסות', שאם לא לומדים אמונה אין שום חזקה של מאמין... בימנו צריך ללמוד אמונה!

אבל צריך לזה רבי, הרבי הוא מלמד גדול. למדנו בשבת^ט: הרבי הוא מלמד של **"השגות אלקות"**, הוא מלמד אותנו דעת כי יש אלקים שליט בארץ!

הסעיף הראשון בשולחן ערוך...

אנשים אומרים: אמונה; מדוע צריך רבי על זה, תשאל כל ילד ויאמר לך שיש אלוהים. צריך ישיבה רבי?! - אולם (התשובה היא): וכי העיקר הוא לומר שיש אלוהים?! - זה הרבה יודעים...

בתחילת התקרבותו של הרב **מברדיטשוב** לדרך החסידות שאל אותו חותנו מדוע נסע למגיד; מה למדת אצל המגיד? - ענה: **"למדתי שיש אלוהים!"** התחיל חותנו לצחוק עליו, קרא למשרתת ושאל אותה: מי ברא את העולם? - ענתה: הקדוש ברוך הוא! - אמר לברדיטשוב'ער: נו, אז מה למדת אצל

ח. ראה בכוכבי אור סיפורים נפלאים ד': בַּעֲקֻבוֹת מְשִׁיחָא יְהִיָּה מְבֹל "מְעַן וְעַט שִׁסְעַן מִיט אַפִּיקוֹרְסוֹת" (יירו עם אַפִּיקוֹרְסוֹת) לֹא שֶׁל מִים, בְּק שֶׁל מַחְשְׁבוֹת זָרוֹת. וְיִכְסוּ כָּל הַהָרִים הַגְּבוּהִים, וְאֶפְלוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שְׁלֹא הָיָה מְבֹל, בְּק מַחְמַת שֶׁהֶלֶךְ בְּכַח נִתְּזוּ שָׁם הַמִּים, דָּאֵס הֵיִסְט עֵס וְעַט אַרְיִין שְׁפָרִיִצְעַן אֶפְלוּ אִין דִּי כְּשָׂרְעֵה הַעֲרֵצְעַר (הֵינּוּ שְׁיַתִּיז גַּם בְּתוֹךְ הַלְּבָבוֹת הַקְּשָׂרִים). וְרָאָה בְּשִׁיחוֹת הַרְיָן ל"ה, ר"כ, קכ"ו. וּבְשִׁישׁ"ק הַחֹדֶשׁ ח"ג לֹד - לו.

ט. "שבת התאחדות" שהתקיים אז לבחורי החבורות בשבת בראשית התשפ"א בעיר ב"ש. ואז מסר רח"ב שיעור בליקו"מ תורה ל', שם מדבר רבינו שכ"א צריך לחפש את המלמד והרופא הגדול שיכניס בו השגות אלקות וכו' עיי"ש.

המגיד, הלא גם היא יודעת מה שאתה יודע... ענה הברדיטשוב'ער: **היא 'אומרת' שיש אלוק, אני 'יודע' שיש אלוק!**

אם רוצים 'לדעת' שיש אלוק צריך לבוא ל'מגיד'; צריך לבוא לרבי, צריך לבוא למלמדים הגדולים היודעים ללמדנו לדעת^א (באמת בלב שלם) שיש אלוק. אדם שיודע שיש אלוק אזי כל התנהגותו שונה בתכלית.

כך מובא בסעיף הראשון ב"שולחן ערוך" [למעשה אינני אומר חידושים גדולים..]: **"שויתי ה' לנגדי תמיד"** - אומר הרמ"א^ב - "שאין דומה"; כל התנהגותו של האדם, ישיבתו, שכיבתו, וכל התנהגותו - אם הוא יושב אצלו בבית או שהוא יושב לפני הקדוש ברוך הוא.

כל אחד בהיותו יושב אצלו בבית, יכול להתרווח ולחלץ עצמותיו.. - אבל אם לפתע נכנס המלך; איזה יהודי בעל שיעור קומה - בין רגע הכל משתנה.

כאשר אדם יודע **"שויתי ה' לנגדי תמיד"** - שהקדוש ברוך הוא נמצא כאן; אזי כל התנהגותו שונה; הוא מדבר אחרת, חושב אחרת, מתנהג אחרת, יושב אחרת, שוכב אחרת, הכל שונה - כל מהות האדם; ברגע אחד הוא הופך להיות אדם אחר - הוא יודע שהוא יושב לפני מלך!

רוצים ללמוד גמרא, רוצים ללמוד שו"ע, רוצים ללמוד 'הלכה למעשה' - את הסעיף הראשון בשו"ע יודעים?! - את הסעיף הראשון בשו"ע עדיין לא מצליחים לקיים.

י. ראה בספר שבחי הרב מברדיטשוב (הוצאת נחלת צדיקים) עמוד ט'.

יא. ראה בליקו"ה נזיקין ה'.

יב. זל"ש: שויתי ה' לנגדי תמיד הוא כָּלֵל גְּדוֹל בְּתוֹרָה וּבְמַעֲלוֹת הַצְּדִיקִים אֲשֶׁר הוֹלְכִים לִפְנֵי הָאֱלֹהִים, כִּי אֵין יְשִׁיבַת הָאָדָם וְתַנּוּעוֹתָיו וְעַסְקָיו וְהוּא לְבָדוּ בְּבֵיתוֹ כִּי־שִׁיבְתוֹ וְתַנּוּעוֹתָיו וְעַסְקָיו וְהוּא לִפְנֵי מֶלֶךְ גְּדוֹל, וְלֹא דְבוּרָה וְהִתְקַבַּל פִּי כְּצוֹנוֹ וְהוּא עִם אֲנָשֵׁי בֵּיתוֹ וְקָרוֹבֵי כְּדְבוּרוֹ בְּמוֹשָׁב הַמֶּלֶךְ, כֹּל שֶׁכֵּן כְּשִׁישִׁים הָאָדָם אֵל לְבוֹ שֶׁהַמֶּלֶךְ הַגְּדוֹל הַקָּבֵ"ה אֲשֶׁר מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ עוֹמֵד עָלָיו וְרוֹאֶה בְּמַעֲשָׁיו, כְּמוֹ שְׁנֵאָמַר: אִם יִסְתַּר אִישׁ בְּמִסְתָּרִים וְאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם ה', מִיָּד יִגִּיעַ אֵלָיו הִיָּרְאָה וְהִתְקַנְעָה וּפְחַד ה' יִתְבַּרֵּךְ וּבְשֵׁתוֹ מִמֶּנּוּ תָּמִיד.

איך זוכים לקיים את הסעיף הראשון בשו"ע, לדעת שיש אלוך בעולם..
"שויתי ה' לנגדי תמיד, הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים" - זהו כלל
 ראשון קודם לכל דבר!

היא אומרת - אני יודע!

הרבי הוא מלמד גדול, מלמד גדול שמלמד אותנו לדעת שיש אלוך
 בעולם י" - מי שנכנס לישיבה של הרבי יודע שיש אלוך בעולם!
 אחרים יכולים לומר: אה, זה גם אני יודע.. - יענו לך את תשובתו של
 הברדיטשוב'ער: 'אתה אומר שיש אלוך בעולם, אבל אין הדבר ניכר
 בהתנהגותך!'

מהתנהגותך במשך היום לא ניכר שיש אלוך בעולם; אתה הולך ומדבר
 וצוחק ואין הדבר ניכר; לפי ההתנהגות שלך לא נראה שאתה יודע שיש אלוך
 בעולם.

אתה אומר שיש אלוך בעולם, אבל האם הנך יודע זאת בלב שלם?! -
 אחד שלומד אצל הרבי אמונה אצלו הדבר ניכר, הוא יודע שיש אלוך
 בעולם י"!

יג. ראה פרפראות לחכמה תורה ה' תנינא (אות כ"ג): ידוע שכל עסקו של רבינו ז"ל גם בחיים
 חיותו, **היה העיקר להכניס מדת האמונה** הקדושה בישראל לגדלה ולהשלימה בבחינת
 (תהלים ל"ז) ורעה אמונה. ובשיהר"ן רי"ט: **אַחַר שְׁבָא מְלִמְבֹרַג** [שחי אחר כך שתי שנים] **הָיָה**
מְדַבֵּר בְּכָל פְּעֵם הַרְבֵּה מְאֻמּוֹנָה, וְהָבִינּוּ מְדַבְּרָיו שְׁכָל דְּבוּרָיו שְׁמַדְבֵּר כָּל כְּפֻנְתּוֹ הָיָה הַכֵּל בְּשִׁבְלֵי
 הַכְּנִיּוֹת אֲמוּנוֹתֵינוּ הָאֲמִתִּיּוֹת בְּלֵב כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל.

יד. וראה בכוכ"א סיפורים נפלאים מרביה"ק שמביא את מה שאמר האפיקורוס הירש בער שר"י
 על רביה"ק: **"בְּכָל עֵת שְׁאֲנִי בָּא לְרַבְּנִי, רִיִּסְט מְעַן מִיר בֵּי דֵי פְּאַלְעֵס** {מושכים לי בדש בגדי};
"הִירֵשׁ בְּעֵר! עֵס אִיז דָּא אַ גָּאט אויף דְּעֵר וְוַעֲלֵט!". [ואם על רחוקים כאלה היה לרביה"ק
 השפעה כ"ש וכ"ש על היראים וכו', והבן]

כבר סיפרתי פעמים רבות, אינני זוכר אם סיפרתי זאת בחבורה זו¹⁰¹ - לפני כמה שנים טובות היה אברך ברסלב'ער שנפטר, ר' לייזר וויספיש שמו. הוא נהרג בפיגוע שהתרחש באוטובוס קו 2 בסמוך לזוועהיל. תלמיד חכם גדול היה, תלמיד חכם מופלג. הוא למד בישיבת מיר. תלמיד חכם גדול היה, ממש; ידע את כל התורה כולה.

הוא היה חתן אצל יהודי ליטאי, חותנו היה יהודי עם קנייטש וחליפה קצרה, יהודי ליטאי.. וחתנו היה ברסלב'ער חסיד, המשפחה כולה היתה משפחה ליטאית, אולם חתנו היה ברסלב'ער חסיד. [הוא השאיר אחריו בת יחידה, היתה לו ילדה קטנה שהשאיר אחריו ל"ע].

בימי השבעה, באו אנשים לנחם, והחותן ישב שם. שמעתי מר' משה קרמר שיחי' שהוא היה שם בניחום אבלים, הוא סיפר - שישבו ודיברו שם, אנשים נכנסו והפליגו בשבחיו של האברך, אברך מופלג היה, חשוב מאד. תלמיד חכם, בעל חסד, שם טוב ממש, היו לו מעלות רבות לאין שיעור. כל מיני מעלות לאין שיעור; איש האשכולות.

בעודם מדברים אודות שבחיו הרבים - בתוך כך נענה חותנו הליטאי ואמר: כל המעלות שאמרתם הכל טוב ויפה, אבל את מעלתו העיקרית עדיין לא אמרתם - מעלתו היתה שהוא היה ברסלב'ער! אתם יודעים מה זה ברסלב'ער? כך אומר חותנו הליטאי - אתם יודעים מה זה ברסלב'ער!?

ברסלב'ער נקרא; אצל כולנו, הרבנו של עולם זה איזה מין דבר כזה (מופשט), היכן שהוא נמצא דבר כזה "רבנו של עולם!" - אבל אצל ברסלב'ער השם יתברך נמצא כאן! השם יתברך איתו ועמו; הוא חי עם הקדוש ברוך הוא, הוא נושם את הקדוש ברוך הוא, הכל זה הקדוש ברוך הוא!

זהו ברסלב'ער! - חתני היה ברסלב'ער; הרבנו של עולם היה מעורב בחייו האישיים!

התבודדות – השגת אלוקות

ס'איז א מורא'דיגע זאך, המהות 'ברסלב' מקבלת משמעות אחרת. הרבי, מוליך אותנו הרי עם הרבה עצות, עם הרבה דברים; הבה נתפוס לדוגמה, הרבי נתן לנו את העצה של התבודדות.

הלשון של הרבי הוא: **"התבודדות היא מעלה עליונה וגדולה מן הכל"**. מה זה אומר 'מעלה גדולה ועליונה מן הכל' - יש הרבה דברים שמקרבים את האדם לעבודת השם, אולם התבודדות היא הדבר הגדול והנעלה ביותר ("המעלה העליונה")!

התבודדות פירושה – מבאר הרבי - שאדם ישיח את כל אשר על לבו לפני השם יתברך בשפה ובלשון שלו, זהו הדבר הנעלה ביותר! - הרבי הוריד את הענין של אלוקות - **"הדבר הנעלה ביותר"** - והוא הוריד אותו למקום של כל אחד ואחד; אתה יכול לדבר להשם יתברך בלשון שלך!

- חידוש כזה, אין בנמצא בכל העולם כולו!

אצל שאר העולם, אם רוצים להיות יהודי כשר, אומרים לך: קח איזה ספר מוסר, קח ספר כזה ספר כזה.. סע לאיזה מקום קדוש ואמור את כל ספר תהילים. יש הרבה דרכים, התפלל בכוונה, כל מיני דברים.. – כל אלו הם באמת עצות טובות, הרבי גם אוחז מכל העצות הללו. אולם הרבי לא מסתפק בזה.

טז. ראה טעם זקנים קונטרס ק"א באידיש עמ' 14: אצל הרבי הרי יש אמת זכה וטהורה.. הדרך הישנה, דרך של דיבורים להשם יתברך; **אל תדמה בנפשך שזוהי איזה דרך המיועדת לגדולים** וצדיקים בלבד, זה הרי כמו ילד - גם ילד מדבר לאביו. וראה גם בקונטרס ע"ג באידיש (עמ' 7): **הצדיקים אכן סברו שהתבודדות שייכת לגדולים במעלה לבד, אולם הרבי אומר: 'מקטן ועד גדול'.**

הרבי, לבד מכל אלו, הוא ממשיך ומוריד, שכל אחד צריך ויכול לדבר עם השם יתברך "כדבר איש אל רעהו"¹. אם אינך סבור שאתה יכול לדבר עם השם יתברך; שהרבנו של עולם שומע אותך כמו שאתה – אזי אין לך קשר [אמיתי] עם הקדוש ברוך הוא!

הרבי אומר: "מקטן ועד גדול אי אפשר להיות איש כשר באמת" בלי התבודדות. אפילו האדם הגדול במעלה, עם כל גדלותו, גם אם יעשה את העבודות הגדולות ביותר, הדברים המקרבים ביותר להשם יתברך – אולם כל אלו לא יעשו אותו 'איש כשר באמת' כפי שהתבודדות תעשה.

וכן להיפך; האדם הנמוך והמגושם ביותר – יבוא ויאומר: תקשיב, אני? לדבר להשם יתברך?! – אולם הרבי אומר: לא, אפילו האדם הנמוך והמגושם ביותר, צריך ויכול לעשות התבודדות!²

"התבודדות" זו עצה שתופסת את האדם, ואיך מכנים זאת? - "השגת אלוקות"! זה נקרא שהרבי הוא רבי כזה שממשיך 'השגת אלוקות'.

מה הפירוש 'השגת אלוקות'? - השגת אלוקות פירושו שזה 'בהישג יד' (השגה מלשון הישג). הרבי בא ומגלה שיכולים לקבל שייכות (השגה) עם

¹ ראה כוכ"א אנשי מוהר"ן ה' את מה שאמר רביה"ק למוהרנ"ת בתחילת התקרבותו: אין ווייטער סע זייער גיט, אז מע רעט זיך אויס דאס הארץ פאר ה' ותברך, הינו אזוי וויא מע רעט זיך אויס פאר איין אמת'ן גיטן פרינט (ומעלה, טוב מאד אם אומרים את כל שבלב לפני ה' ותברך הינו כמו לפני חבר טוב אמיתי). ובחיי"מ תל"ט: כך עקר התפלה להשם ותברך בפשיטות גמור פתיגוק לפני אביו, פאָשר ידבר איש אל רעהו (עיי"ש כל הסיפור). ובליקו"מ צ"ט תנינא: ואמר: הלוא קשה השם ותברך עוזר להתבודדות אזי להתבודדות הוא פאָשר ידבר איש אל רעהו.

² ראה טעם זקנים קונטרס קכ"ז באידיש עמ' כ"ט: הלא עצותיו של הרבי מיועדות לכל אחד ואחד; עצה זו של התבודדות מדבר הרבי אפילו לגס שבגס' - "מקטן ועד גדול!". (עיי"ש באריכות ההסבר לזה).

השם יתברך. לכל אחד יכול להיות שייכות עם השם יתברך! ממש מהפה ומהלב, "בְּפִיָּךְ וּבִלְבָבְךָ לַעֲשׂוֹתוֹ!".

הרבי הוא מלמד שמלמד כל אחד איך לדבר עם השם יתברך בכל עת – איך לדבר אל השם יתברך, איך להידבר עם השם יתברך, לשוחח עם השם יתברך, בכל דבר לישב דעתו עם השם יתברך.

אדם צריך לקבל "ישוב הדעת" - ישוב הדעת מקבלים על ידי שהאדם מדבר עם השם יתברך, זה מה שמיישב את דעת האדם^{כא}. האדם מדבר עם השם יתברך ומתיישב בדעתו.

כל אחד ששומע דברים כאלה, בדרך כלל, בתחילה נוטה לומר: אני לא יודע, אלו מילים יפות מאוד, אבל זה לא בדיוק בשבילי; אני לא יודע איך עושים זאת... - איך אפשר לומר שההתבודדות תהיה מקור חיותי? ש'אני' אדבר להשם יתברך!?

יט. ראה שיש"ק הישן ה, שי"ג: כְּשֶׁבַז פֶּעַם מִתְנַגֵּד אֶחָד עַל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֹנוּ כְּשֶׁרָאָהּוּ פּוֹנֶה בְּתַפְלֹתוֹ לְשֵׁם יִתְבָּרַךְ וּמְשִׁיחַ לְבוֹ כְּדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְאוֹמֵר אֵלָיו: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם רַחֵם עָלֵינוּ", אָמַר לוֹ: מַה מִּפְטַט אַתָּה בְּדַבּוּרֶיךָ. עָנָה לוֹ זֶה מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֹנוּ: **אָכֵן, אָכֵן, זֶה הַעֲשׂוֹר וְהָאוֹצֵר הַגָּדוֹל שֶׁהִנְחִילָנוּ רַבְנוּ, שֶׁלְמַדְנוּ שְׂאֵף אִם אָנוּ כְּמוֹ שְׂאֵנוּ, יֵשׁ בִּיכְלָתָנוּ לַפְנוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וְלְהַפְצִיר בּוֹ תְמִיד כְּרְצוֹנֵנוּ, בְּכָל עֵת וּבְכָל שְׁעָה בְּאִיזָה דְרָגָא וְאִפֵּן שְׂאֵנוּ נִמְצָאִים.**

כ. דברים ל, יד. וראה בחי"מ רצ"ה, ובשיש"ק הישן א' ת"ב.

כא. ראה ליקו"מ תורה ט' תניינא. וראה בטעם זקנים קונטרס צ"ה באידיש (עמ' 14): הלא עיקר ההתבודדות הוא; שהאדם ישיח כל ליבו לפי השם יתברך, בהתבודדות עוברים על היום כולו (כל המעשים של אותו יום) - יוצא אפוא שההתבודדות הוא בעצם **ישוב הדעת** על כל היום כולו. ובקונטרס קי"א (עמ' 1): זה בעצם מה שהרבי ציוה לדבר להשם יתברך, ליישב דעתו.. שיהיה לו ישוב הדעת 'מה אני עושה כאן? בשביל מה אני מסתובב כאן? מה התכלית?!' - להסתכל על הסוף והתכלית! ובקונטרס צ"ב (עמ' 20): ענין ההתבודדות הוא, לפרש כל לבו לפני השי"ת - זהו ענין של "**ישוב הדעת**". זה יעמיד את האדם על דרך המלך שינצל מריבוי אור, ומריבוי חושך ודאי.

אכן, אתה צודק, אתה צריך מלמד. זה נכון מה שאתה אומר. [אבל] הרבי הוא "מלמד", הרבי יכול ללמד אותך, הוא מלמד אותך לדבר עם השם יתברך. הרבי מרגיל אותך, הוא מישב לך כל תמיהותיך וכל קושיותיך ושאר דברים המרחקים אותך מלדבר להשם יתברך. הרבי מוריד הכל עד אליך, כדי שכן תדע איך לדבר להשם יתברך!

הרבי הוא 'מלמד' שממשיך את האמונה למטה, ממשיך את האלוקות למטה. שיוכלו לדבר; שכל אחד יוכל להתקרב להשם יתברך, שיוכל לקיים "שויתי ה' לנגדי תמיד". שיוכל להחזיק בהשם יתברך בכל עת וזמן. ועיקר הכלי לזה לעובדא ולמעשה, הוא דיבור להשם יתברך.^כ

אצלנו בברסלב יודעים כלל: כל מה שמדברים מעבודת ה', פירושו שהל'עובדא ולמעשה' של זה, זה "תפילה והתבודדות" - דיבורים להשם יתברך. כל מה שמדברים, ה'למעשה' של זה, הוא על ידי דיבורים להשם יתברך.^כ

ממילא מבינים מה פירוש שהרבי מנהל ישיבה - הרבי מנהל ישיבה בה הוא מלמד אמונה (השגות אלוקות) לכולנו; זקנים עם נערים.

הן כאשר האדם בצעירותו ועדיין עומד בתחילת דרכו, אזי מכניסו הרבי פנימה. והן כאשר האדם הולך ומזקין ונדמה לו שהוא כבר זקן, הוא כבר עייף, חייו הופכים להיות לא כל כך.. חסרה לו רעננות.. - נוסך בו הרבי רעננות, עוד ועוד ועוד; עוד יותר פשוט..

[רח"ב לבחורים: תעשו ברכות, תברכו.. הציבור לא שותה; לא כך יושבים לפני הקדוש ברוך הוא, כשיושבים לפני הקב"ה צריך לשתות, עושים ברכה!

כב. ראה ליקו"מ תורה ט' קמא, ובתורה פ"ד תנינא.

כג. ראה בליקו"מ תנינא תורה ק"א ובשיש"ק ג, ק"א.

כשלא שותים סימן הוא שיושבים לפני בני אדם; מתביישים מאחרים, לא רואים את הקב"ה.. כשרואים את הקב"ה שותים!]

'התבודדות' כל היום כולו

הרבי אמר^{כד}: רציתי שיהיה לכם התבודדות כל היום כולו – זהו רצוני – אך הלוואי ואפעל..

הבה נראה את לשונו של הרבי: "ואמר שרצונו שיהיה לנו כל היום התבודדות ולבלות כל היום על זה, אך לאו כל אדם יכול לקיים זאת. על כן בהכרח לצוות להם שיהיה להם על כל פנים איזה שעה התבודדות כי גם זה טוב מאד – אבל מי שליבו חזק בה' ורוצה לקבל עליו עול עבודתו יתברך באמת, רצונו שיהיה לו כל היום התבודדות. והזכיר אז מאמר חז"ל ולוואי שיתפלל אדם כל היום כולו".

מדוע אני מזכיר זאת? – אחרי שהרבי בעצמו מעיד שזוהי הנהגה קשה לקיום – אם כן כשמתחילים לדבר עם בחורים, שהלוואי וירגילו עצמם להיות להם איזה התחלה של התבודדות – צריך לדבר איתם על 'התבודדות כל היום כולו'?! עדיין צריך לדבר איתם שיתחילו להרגיל עצמם שתהיה להם 'קצת קביעות' בהתבודדות – ואני בא ומדבר כאן על התבודדות כל היום כולו?!

אבל אני רוצה לשאול שאלה הפוכה [אני לא מדבר עכשיו על מה שעושים, אבל בואו נשאל שאלה לצורך הבנת העניין..] הרבי אומר שצריך להתבודד יום שלם, "מי שלבו חזק בה' ורוצה לקבל עליו עול עבודתו יתברך באמת, רצונו שיהיה לו כל היום התבודדות".

כד. בחי"מ תל"ח: פעם אחת היה מְדַבֵּר עִמּוֹ, וְהָיָה מְרַבֵּה לְדַבֵּר אִזּוּ מַעֲנֵן מַעֲלַת הַהִתְבּוּדוּת, וְהָיָה מְפַלֵּיג מְאֹד בְּשִׁבְחַ מַעֲלַת גְּדֻלַּת הַנְּהָגָה זו. וְאָמַר שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לְצוּוֹת לְאֲנָשִׁים שְׂיִנְהָגוּ הַנְּהָגָה זו כִּי אִם שְׂעָה אַחַת בַּיּוֹם, כִּי אֵי אֶפְשֶׁר לְהַכְפִּיד עֲלֵיהֶם יוֹתֵר. אֲבָל בְּאֲמַת הֵיוּ צְרִיכִים שְׂיִנְהָיָה לָהֶם כָּל הַיּוֹם הַתְּבּוּדוּת.

אני רוצה לשאול שאלה [לא אני שואל שאלה זו, אלא כולם שואלים; פעמים רבות מגיעים אלי לשאול שאלה זו] – "נו, אז מה, אז מתי יש זמן ללמוד, מתי יש זמן לקיום שאר כל המצוות; להתבודד יום שלם? - הרבי אומר שיש דבר כזה 'התבודדות יום שלם', איך יכול להיות דבר כזה בכלל?!"
שאלה זו נשאלת כשאין יודעים מה פירוש התבודדות, לכן שואלים שאלה כזו.

מה פירוש התבודדות? 'התבודדות' פירושו שאני מדבר עם הקדוש ברוך הוא, אני מדבר עם הקדוש ברוך הוא! הרבי אומר שאפילו אם אני מדבר באידיש להשם יתברך, זה גם נקרא תפילה^{כה}.

אחד שיש לו 'התבודדות' – אחד שמדבר להשם יתברך אפילו באידיש, קונה את ענין ההתבודדות, הוא מדבר עם הרבובש"ע 'כדבר איש אל רעהו' - אז לא רק בזמן שהוא עושה התבודדות הוא מדבר להשם יתברך, אלא כל מעשיו הם התבודדות!

בשעה שהוא אומר תהילים, התהלים שלו הם גם ענין אחר! הרבי אומר^{כו}: כיצד התייסד ספר תהילים של "דוד המלך" - מרוב שהיה לו כל כך הרבה התבודדות, מזה התייסד ספר תהילים.

ספר התהלים הוא תמצית ההתבודדות של דוד המלך. כלומר, כאשר עוסקים באמירת תהילים; אחד שהוא 'מתבודד', כשהוא אומר תהילים, אזי גם אמירת התהילים היא שונה - זה 'תהילים של התבודדות'!

וכן הוא כשלומד גמרא - יש אחד שלומד גמרא, וכל מה שהוא לומד יותר הוא שוכח יותר מהקדוש ברוך הוא, כל מה שהוא מכניס עצמו יותר

כה. בתורה כ"ה: וּתְפִלָּה וְשִׁיחָה זו יְהִי בְלִשׁוֹן שְׂמֻדְבָּרִים בּו דְּהִינּוּ בְלִשׁוֹן אֲשַׁכְּנִי (בְּמִדְיָנָנוּ) כִּי בְלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ קָשָׁה לוֹ לְפָרֵשׁ כָּל שִׁיחָתוֹ וְגַם אֵין הֵלֵב נִמְשָׁךְ אַחֲרֵי הַדְּבָרִים, מִחֲמַת שְׂאִינוּ מְרַגֵּל כָּל כֶּךָ בְּהַלְשׁוֹן כִּי אֵין דְּרַכְנֵנוּ לְדַבֵּר בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ אֲבָל בְּלִשׁוֹן אֲשַׁכְּנִי שְׂמֻסְפָּרִים וּמְדַבָּרִים בּו קָל וְקָרֹב יוֹתֵר לְשַׁבֵּר לְבוֹ כִּי הֵלֵב נִמְשָׁךְ וְקָרֹב יוֹתֵר אֶל לִשׁוֹן אֲשַׁכְּנִי, מִחֲמַת שֶׁהוּא מְרַגֵּל בּו וּבְלִשׁוֹן אֲשַׁכְּנִי יְכוֹל לְפָרֵשׁ כָּל שִׁיחָתוֹ וְאֵת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבו יִשִׁיחַ וְיִסְפֵּר לְפָנָיו יִתְבַּרַךְ.
כו. ראה ליקו"מ תורה קנ"ו ובתנינא תורה ק' וקכ"ה ובשיחות הר"ן ס"ח ובחיי"מ רל"ו.

בלימוד הוא שוכח יותר מהקב"ה.. - אבל מי שלומד כראוי, אזי הגמרא היא עם השם יתברך; גמרא של התבודדות!

מה הכוונה לומדים? - לומדים תורת השם! הקדוש ברוך הוא נמצא עמו, כתוב: "כל היושב ולומד שכונה כנגדו כ"ו", "הקב"ה יושב ושונה כנגדו כ"ח". אדם בשעה שהוא לומד, הוא לומד עם הקב"ה, הוא לומד עם הקב"ה!

לימוד כזה הוא לימוד שונה בתכלית כ"ט; מסיבה זו הוא אינו מסוגל להפסיק ממשנתו. להפסיק באמצע הלימוד? - הלא הוא יושב עם הקדוש ברוך הוא! הוא יושב עם הקדוש ברוך הוא; הוא מדבר עם הקדוש ברוך הוא בשעה שהוא לומד ל!

וכל זה נעשה באמת, על ידי זה שאדם מרגיל עצמו בהתבודדות. אדם שקונה בנפשו את עצת ההתבודדות, אזי כל מעשיו הם התבודדות; אפילו בשעה שמדבר עם בני אדם..

אני מדבר בכלל להשם יתברך!

זכורני שלפני שנים התקיימה אסיפה - ישבנו אסיפה יחד עם ר' יעקב מאיר [שכטר] אודות ענין מסוים. ישבו; ר' יעקב מאיר, ור' משה קרמר, ועוד כמה אנשים שהיו קשורים לענין. היה איזה נידון, איזה נושא טעון.

בתחילת האסיפה פנה ר' יעקב מאיר לנוכחים ואמר: "אנו יושבים כאן אסיפה ומדברים אודות הנושא, לבחון מה בידנו לעשות - אך למעשה כל

כז. תמיד ל"ב:

כח. ברכות ו.

כט. ראה טעם זקנים באידיש קונטרס ו' (עמוד 18): כשעושים התבודדות, אזי אחר כך גם הלימוד הוא לימוד שונה לגמרי; הוא לומד אחר כך דף גמרא, פרק משניות, זהו לימוד

אחר לגמרי...

ל. ראה ליקו"מ תורה נ"ו

האסיפה הזו היא תפילה, אנו מדברים כאן עכשיו; אנו מדברים להקב"ה! - כל דברינו כאן, הם דיבורים להקב"ה.

דיברו 'כך או כך, זה כן הולך וזה לא הולך, אולי בכלל להפך'.. - נענה ר' יעקב מאיר: כל מה שאנו מדברים, אנו מציעים זאת לפני הקדוש ברוך הוא. אנו מדברים עם אנשים - אבל אנו מדברים לפני הקדוש ברוך הוא!

והאמת היא, שמי שיפתח סידור, יווכח לראות שכל התפילה בנויה בצורה כזו; כל התפילה מדברים עם אנשים. מתחילים את התפילה "הודו לה' קראו בְּשֵׁמוֹ הַדְּיוֹעַ בְּעַמִּים עֲלִילוֹתָיו" - למי מדברים? לא כתוב שמדברים להקב"ה. 'הודו לה' - מדברים לאנשים; 'הודו' להשם, 'קראו' בשמו, 'הודיעו' בעמים עלילותיו'.. - הכל; כל התפילה מדברים, מדברים למישהו.

אותו דבר בפסוק "אֲשֶׁרִי הָעַם שְׁפָכָה לוֹ אֲשֶׁרִי הָעַם שֶׁה' אֶלְקֵינוּ" - לא כתוב 'אשרינו שאתה ה' אלוקינו', 'אשרי העם שה' אלוקיו' אנו אומרים. מדברים להקב"ה באופן כזה, כמו מן הצד, משם.. (- בגוף שלישי).

רואים דבר אחד; אם הלב הוא לב מלובב, אזי מדברים להקב"ה! מדברים מהקדוש ברוך הוא, מדברים להקב"ה - זה הכל דבר אחד. הלב פתוח, רואים את הקדוש ברוך הוא - -

זה נקרא "השגות אלוקות" - אדם; המבט שלנו על האדם הוא מבט מגושם, אולם הקדוש ברוך הוא הוא 'כלליות הגוונים'; למעלה מגבולי הגשמיות..

הקדוש ברוך הוא; כשמתחילים להתקרב להקב"ה, יכולים לדבר אליו בכל מיני אופנים. אפילו בעודו מדבר עם אנשים גם אז הוא מדבר להקב"ה - זהו ענין אחר לגמרי!

הפולמוס אודות אמירת 'שלום עליכם'

ידוע שהעולם מקשים קושיא מדוע אומרים "שלום עליכם", היה זה נושא שלם שלם.^א הלא בליל שבת אומרים שלום עליכם, המלאכים נכנסים, אומרים 'שלום עליכם', 'בואכם לשלום', - מבקשים מהמלאכים "ברכוני לשלום". וכך גם בהמשך, בתפילה של 'ריבון העולמים' מבקשים, "מלאכי השלום ברכוני לשלום".

היו כאלה שנטו יותר לצד המקשים, מדוע מדברים למלאכים, צריך לבקש מהקב"ה! מה הפירוש, הלא כתוב שאין מתפללים למלאכים?! יש הרבה תירוצים על זה [זו לא שאלה, אבל יש הרבה תירוצים על זה..]. במשך הדורות היה זה נושא, היה פולמוס שלם סביב ענין זה, נושא זה מובא במקומות רבים.

החזון איש תירץ תירוץ כזה:^ב בשלום עליכם אנו מדברים להקב"ה, לא מדברים למלאכים. והביא על זה משל: משל לילד שיושב אצל שולחן אביו, ואביו מביא הביתה אורחים, ונותן לכולם, הוא מכבד את האורחים ונותן לכל אחד מנה מכובדת. והילד, מאחר ואביו עסוק מאוד עם האורחים, הוא יודע שבמצב כזה, בשעה שמגיעים הרבה אורחים לביתם, אזי האב והילד לא

לא. ראה בסידור היעב"ץ (עמ' ק"ג, מוסך השבת אות י') ובכתר ראש (הנהגות הגר"ח מוולאז'ין, אות צ"ג). ובפתח הדביר (או"ח סימן רס"ב א, ג) ובשדי חמד (כרך ו, מערכת ר"ה א, ב). וראה בכתר הראש השלם (הו' מכון ירושלים) שמביא הדו"ד בזה. [נושא זה קשור גם לענין אמירת פיוט "מלאכי רחמים", ראה בפסקי תשובות הלכות ר"ה (חלק ו' עמ' רח"צ)]

לב. ראה בספר דעת נוטה (להגר"ח"ק) חלק א' עמוד פ"ו בהערות. וכע"ז מצינו כבר בתשובות מהר"י ברונא (מתלמידי בעל התרומת הדשן, סי' ער"ה) לגבי פיוט "מלאכי רחמים" וז"ל: מה שאנו אומרים 'נא מדה נכונה' וכן 'מידת הרחמים' ו'מכניסי רחמים', אינו אלא דרך שפלות ועבדות, שמדבר בפני המלך ליעציו לְדַבֵּר אל המלך, והוא בוש בדבר לקרב אל המלך, ואין זה דרך אמצעי כלל.

מדברים כל כך הרבה, האב יותר עסוק עם האורחים, והרבה פעמים קורה שהילד נדחק הצידה..

הילד לא קיבל מנה, לו לא הגיע, למקום שלו לא הגיע מנה. הוא התבייש לומר לאביו: 'אבא תן לי מנה!' – אין זה מן הכבוד לבקש בנוכחותם של האורחים. מה עשה הילד, נפל בדעתו תחבולה, הוא אמר לאחד מהאורחים: 'אולי תוכל לתת לי מנה?' – הוא התכוון לרמוז לאביו, הוא דיבר לאורחים ורמז לאביו. נמצא שבעצם הוא מדבר לאביו – אולם הוא מדבר אליו באמצעות האורחים!

אומר החזון איש: כשמגיע ליל שבת והמלאכים באים, מתנהג גם כן כדבר הזה.. לכן אנו מדברים למלאכים – מדברים אליהם, אולם רומזים להקב"ה, אנו מדברים להקב"ה 'ברכוני לשלום'.. – כל דברינו מופנים כלפי הקב"ה שהוא יתן לנו, אלא שמדברים להקב"ה באמצעות הדיבורים שמדברים למלאכים. כך ענה.

עכ"פ, כל זה מדובר מאדם שאכן אלוקותו יתברך, ש"מלא כל הארץ כבודו", גלוי לפניו – הוא באמת נהיה מורגל בזה. כל מה שמתרגלים יותר לחיות עם הקדוש ברוך הוא ולדבר להקב"ה – מתחדשים בלי שיעור אופנים איך לדבר להקב"ה.

לפנות תמיד להשם יתברך!

מה אני מתכוון לומר? – שאלו מקודם אודות השיחה, שראוי היה להתבודד יום שלם – אמנם איננו אווזים בדרגא זו; אך יש נפקא מינה למעשה גם עבורנו, תכף בתחילת דרכנו בהיכנסנו לעבודת ההתבודדות. הרבי מלמדנו (בשיחה זו) שהתבודדות פירושו: שתמיד יכולים לדבר להקב"ה, בכל מצב ובכל אופן שהוא. וזהו דבר שצריך להתרגל אליו כבר בתחילת הדרך.

אמנם עדיין איננו מדברים על התבודדות יום שלם.. - אבל עלינו להצליח לפתוח פינו בדיבורים להקב"ה בכל זמן ועת. לא לומר 'כעת איני יכול לדבר עם הקב"ה' - בכל עת עלינו לפתוח פינו ולדבר להקב"ה!

עלינו להרגיל עצמנו בזה, שכן זהו הא' ב' של התבודדות, עוד לפני שמדברים על חלק הקביעות. [יש נושא בפני עצמו שצריך לדבר על הקביעות של התבודדות, לקבוע עצמו בהתבודדות].

אבל עוד לפני הקביעות, צריך לדעת מעצם המושג שאפשר לדבר להקב"ה. בכל מצב ומכל מציאות שהיא, תמיד צריך לדעת - **לפנות תמיד להשם יתברך!**

כבר הזכרנו מענין זה, בחור מוצא את עצמו באמצע הסדר; הוא התחיל ללמוד, והפסיק ממשנתו.. - נו, הוא כבר התרחק לגמרי מהקב"ה. עכשיו הוא כבר לא יודע איך חוזרים; יצטרכו לעבור שלושה ימים עד שיוכל להתקרב שוב להשם יתברך.. - לא זו הדרך! הרבי מלמדנו¹, להתרגל לדבר להקב"ה מהמקום בו אנו נמצאים; מתוך ה'הרחקה'.

אתה חש מרוחק מהקדוש ברוך הוא - נכשלת, השתטית, התלכלכת!?! - מכאן תדבר להשם יתברך! "ריבונו של עולם אני מתחרט, ריבונו של עולם עזור לי אני כן רוצה ללמוד, אני כן רוצה להיות טוב..". - דבר להשם יתברך, חזור אליו!

דבר זה עלינו ללמוד, זה הא'-ב'!

להכניס את הקדוש ברוך הוא לחייך האישיים, לכל סוגי המצבים!

זה פירוש שחסיד ברסלב יש לו מלמד שמלמד אותו: ש'אין מציאות כזו לברוח מהקדוש ברוך הוא!'

”מפטיר יונה”..

כן, קוראים, ביום כפור אנו קוראים ”מפטיר יונה”, עסק שלם, מפטיר יונה.. - מה זה מפטיר יונה? יונה הנביא היה נביא גדול, והקדוש ברוך הוא ציוה עליו לומר נבואה (בנינוה), אולם הוא מיאן לומר את הנבואה. הוא חשב שיצליח לברוח מהקב”ה..

אולם דבר לא עזר לו; הוא ברח לספינה, והים החל לגעוש, וכל הגויים, עובדי האלילים, שאלו מה פשר הסערה, מה הולך כאן; ”בשל מי הסער הגדול הזה”.. - בקיצור, הוא נאלץ להודות שבשלו כל הסער הזה.

הוא אמר להם שישליכוהו לים, ואכן השליכוהו. ותכף כשהשליכוהו לים בא דג ובלעו. יונה הנביא חשב שאחרי שישליכוהו למי הים יסתיים הסיפור.. - לא! דג בלע אותו, והוא החל לצעוק להשם יתברך ”מִבֶּטֶן שְׂאוֹל שׁוֹעֲתִי - שְׁמַעַתְּ קוֹלִי^ג”; אי אפשר לברוח מפניך!

כל מה שאני אומר עכשיו מובא ”במשנה ברורה” ”בשער הציון”, הוא אומר שם^ה: מדוע קוראים מפטיר יונה ביום כיפור, למען דעת כי מהשם

לד. יונה ב, ג.

לה. שו”ע או”ח הלכות יוה”כ סימן תרכ”ב שעה”צ ס”ק וז”ל: שו”ע או”ח הלכות יוה”כ סימן תרכ”ב במשנ”ב (ס”ק ז): ומפטירים ביונה שמדבר מן התשובה. ועוד, שאין יכולין לברוח מן השי”ת. ובשעה”צ (ס”ק ז) הרחיב לבאר: וכוונתם, כי האדם חושב כמה פעמים לייאש את עצמו {וחושב} שאין יכול לתקן בשום אופן, ועל כן יתנהג תמיד באופן אחד {ואינו משנה מעשיו לטובה, ומשלים בדעתו} ואם יגזור עליו הקב”ה למות ימות. אבל טעות הוא, שסוף דבר יהיה {ש} כל מה שהקב”ה רוצה מנפשו שיתקן מוכרח הוא לתקן, ויבוא עוד פעם ופעמיים לעוה”ז ובע”כ יוכרח לתקן - ואם כן למה לו כל העמל למות ולסבול חיבוט הקבר ושאר צרות ולחזור עוד הפעם.

וראיה מיונה הנביא, שהקב”ה רצה מאיתו שילך וינבא והוא מיאן בזה ונס לים [מקום שלא ישרה עליו עוד שכינה לנבאות כידוע], וראינו שנטבע בים ונבלע בדג והיה שם במעיו כמה ימים, ולפי הנראה בוודאי לא יכול {היה} להתקיים דברי השי”ת, ומ”מ ראינו שסוף דבר היה שרצון השי”ת

יתברך אי אפשר לברוח. (אפילו) אם תגיע לתוך הים - יבוא דג ויבלע אותך, ומשם תצטרך לצעוק להשם יתברך.. מהשם יתברך אי אפשר לברוח!

הוא מביא שמובא במשנה בפרקי אבות ל': **"ואל יבטיחך יצרך, שהשואל בית מנוס לך"** - אדם אומר: "יאללה! אני הולך לשאול תחתית וזהו זה!" - זה לא יעזור לך! גם בשאול תחתית תצטרך לדבר להקב"ה, דבר לא יעזור לך..

ממילא עליך לדעת דבר אחד: **מהקדוש ברוך הוא לא בורחים** - אלא מכל המקומות, מכל מקום שהוא, חותרים ומתיגעים לשוב להשם יתברך -

כיצד בונים קשר?

זהו לימוד; לימוד גדול שהרבי מלמדנו - הרבי מלמד אותנו לימוד גדול "לדעת מהשם יתברך!"

כל אחד צריך לדעת, **"מקטן ועד גדול"** - כל אחד צריך לדעת מהשם יתברך, וכל אחד צריך גם **"להרגיל עצמו"** בזה ל', להרגיל עצמו לדבר להשם יתברך.

מדוע אני אומר 'להרגיל עצמו'? - משום שעניין זה של 'להרגיל עצמו', הוא כמו עכשיו שכל הבחורים כאן, הם עדיין בחורים חדשים בישיבות, נכנסו לישיבה חדשה.

נתקיים וילך וינבא. כן הוא האדם בעניניו, וזהו שאמרו באבות "ואל יבטיחך יצרך שהשואל בית מנוס לך שעל כרחך אתה נוצר וכו'.

לו. אבות ד, כב. וראה בעל"ת מכתב רנ"ט: ועתה ראה והבן ויחכם איך אין שום 'בית מנוס' כי אם להשם יתברך ולהתורה, **והעקר לשפך שיחו לפני ה' על כל דבר.**

לז. ראה ליקו"מ תורה כ"ה תנינא: ויזהר מאד **להרגיל עצמו** להתמיד בזה מדי יום ביום שעה מיוחדת פנ"ל. ובהשתפכות הנפש אות ז': **יצריכין להרגיל עצמו** שיידבר עם השם יתברך כמו שמדבר עם רבו ועם חברו כי מלא כל הארץ כבודו והשם יתברך נמצא בכל מקום.

כשנכנסים לישיבה גדולה בפעם הראשונה, נפגשים עם הרבה בחורים שעדיין אין לי הכרות עמם – כיצד מתקרבים זה לזה, צריך איזה תורה שלמה על זה?! - אין שום תורה על זה, מתחילים; מדברים כאן מילה, ושם עוד מילה ועוד מילה, מרגילים עצמם זה עם זה.

מתחילים לדבר – וכבר מכירים, וכבר מבינים, הכל מתבהר. פתאום כבר יודעים מי הוא הזולת, והזולת כבר יודע מי אתה. אתה מתעניין בזולת, והזולת מתעניין בך. בתחילה הוא בכלל לא רצה להסתכל עליך – אולם אחרי שמרגיל עצמו בדיבור, מתחיל להתרקם; נוצר קשר חי!

כך גם עלינו 'להרגיל עצמנו' עם הקדוש ברוך הוא - אדם מרגיש שהקדוש ברוך הוא זר לו; ודאי, מעולם לא דיברת אתו, אתה בורח ממנו.. ודאי שאין שום קשר. אבל כשאתה יודע שאין שום בית מנוס לנוס בו, אתה יושב אתו 'על ספסל אחד'; אני צריך לדבר אתו!

צריך להתחיל לדבר עם הקב"ה, כל דבר צריך לדבר עם הקב"ה. לדבר עם הקב"ה, לבקש מהקב"ה, להודות להקב"ה, לשבח את הקב"ה, לדבר הרבה עם הקב"ה. שהקב"ה יהיה עבורי כמו ידיד טוב.

הגמרא מספרת^ל: גוי אחד בא ל"הלל הזקן" - ואמר לו שהוא רוצה שילמדנו כל התורה כולה 'על רגל אחת', על רגל אחת הוא רוצה לדעת כל התורה כולה.

לח. שבת דף לא. מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי א"ל גירני ע"מ שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת, דחפו באמת הבנין שבידו. בא לפני הלל, גייריה - אמר לו דעלך סני לחברך לא תעביד זו היא כל התורה כולה, ואידך פירושה הוא, זיל גמור. וכתב רש"י: **דעלך סני לחברך לא תעביד.** ריעך וריע אביך אל תעזוב זה הקב"ה - אל תעבור על דבריו שהרי עליך שנאו שיעבור חבירך על דברך. [ל"א חבירך ממש כגון גזלה גנבה ניאוף ורוב המצות]. **ואידך.** שאר דברי תורה, **פירושה.** דהא מילתא הוא, לדעת איזה דבר שנאו, **זיל גמור** ותדע.

אמר לו הלל: אומר לך דבר אחד "מה דעלך סני לחברך לא תעביד" - מה שלא נוח עבורך, לא תעשה לזולתך. "ואידך פירושה הוא" - וכל התורה היא רק פירוש על זה, כל התורה היא רק פירוש על כלל זה. יש כלל של "ואהבת לרעך כמוך"; אל תעשה רעה לזולתך.

מה שייכות יש לזה, מדוע זהו כלל כל התורה!?! - אומר רש"י: משום שהקדוש ברוך הוא גם הוא רעך, הקב"ה הוא "רעך ורע אביך", הקב"ה הוא רעך. זה הכלל של "ואהבת לרעך כמוך" - שתתנהג כלפי הקב"ה כמו לחבר - לחבר לא עושים רעות, להקב"ה גם לא עושים רעות.

כך כתוב - דבר זה שהקדוש ברוך הוא נקרא "חבר" מובא הרבה בפסוקים: "זה דודי וזה רעי"ט", "למען אחי ורעי"מ", "רעך ורע אביך אל תעזב"מא - ובעוד מקומות כתוב כך כ"פ.

לט. שיר השירים ה, טז.

מ. תהילים קכ"ב, ח. וכתב רש"י: למען ישראל אחי ורעי. ובמדרש תנחומא (יתרו ה): רעך ורע אביך אל תעזב וגו' - 'רעך זה הקדוש ברוך הוא שנקרא לישׂראל אחים ורעים שנקרא "למען אחי ורעי".

מא. משלי כז, י וכתב רש"י: "רעך ורע אביך" - הקב"ה שנקרא רע לישראל, ורע אביך שחיבב את אבותיך. "אל תעזב" - אם עזבת יבא עליך פורענות. ובמדרש רבה (שמות כז, א): "רעך ורע אביך אל תעזב" - רעך זה הקדוש ברוך הוא, כמה דאית אומר "למען אחי ורעי".

מב. ראה במשלי (פרק ו' ג -א): בני אם ערבבת לרעך וגו' כי באת בכף רעך וגו' וכתב רש"י: לרעך - אחר שנעשית ערב להקב"ה שהוא רעך כדכתיב זה דודי וזה רעי וכו'. ובזהור (שמות נ"ה): "בכל עת אהב הרע ויאהב לרעה וילד" (משלי יז) - בכל עת אהב הרע זה הקדוש ברוך הוא, שכתוב בו "רעך ורע אביך אל תעזב". ויאהב לרעה וילד" - בשיעה שייציקו לך שונאיך, מה אומר הקדוש ברוך הוא? "למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך", שישׂראל נקראים אחים ורעים לקב"ה וכו' ובשיעה שנוגדת צרה בעולם יהיה אחר כנגדך להציל אותך מקל אותם שמיציקים לך (מתורגם ללשון"ק).

[ועד"ז פירשו עוד פסוקים רבים בתורה שנאמר בהם "רעך", על הקב"ה. ראה זוהר חדש רות (ד), (ז) על הפסוק "אם חבלת שמלת רעך", שמרמז על הנשמה שהיא לבושו של הקב"ה וכו'. אור החיים במדבר ("ט, יג) על הפסוק לא תעשוק את רעך, שמרמז על ענין אכילה בלא ברכה שגזול מהקב"ה וכו'. ובשער הפסוקים להאריז"ל - יתרו, י"ט. קדושים, י"ט. וכהנה רבות ואכמ"ל]

אדם צריך 'להרגיל עצמו' להתיידד עם הקדוש ברוך הוא. הקב"ה אומר כביכול: "מה זה? מה זה החוסר-אנושיות הזו, עם כולם אתה רוצה להתיידד, ורק איתי אתה לא רוצה להתיידד?! - כן, בחור שדוחקים אותו הצידה נפגע מכך, לא רוצים להתיידד איתו. כולם חברים יחד ואחד הם דוחקים הצידה, לא מדברים עמו... הקב"ה אומר: מדוע לא רוצים לדבר? מדוע איתי לא רוצים לדבר??!" - תתחיל לדבר איתי!

דבר זה נקנה בדיבורים, באמירה; מדברים; מדברים עם השם יתברך. אמנם זה ענין של הרגל, אבל טמון בו שכל גדול, משום שכשמתחילים לדבר רואים באמת את הרבוננו של עולם!

זה נקרא 'השגות אלקות': כשמתחילים לדבר עם הקב"ה, רואים את הקב"ה, מבינים את הקב"ה; הדבר מתקרב אל המוח. התורה כולה נעשית אחרת, מלאת חיות. כל התפילה, כל העבודת ה' - הכל הופך להיות חי וממשי - -

מקבלים 'שמחת חיים'

כל האידישקייט הופך להיות דבר חי יותר! - האדם הופך להיות אמיתי, תמים, מתרחקים מליצנות, לא יכולים לסבול ליצנות. מה אתה עושה ליצנות?! - ליצנות באה תמיד ממרה שחורה^מ, בשעה שאדם שמח מאוד אינו מסוגל לעשות ליצנות.

למשל, כשיש איזה 'לחץ', יש איזה מבחן, או כאשר הישיבה גזרה כמה 'גזירות'... - החבר'ה מנסים להפר את הכללים, מתחילים לעשות בדיחות. כך מנהגו של עולם, כשיש איזה דבר שלוחץ על המצב רוח, כשיש הרגשה לא טובה - מתחילים לעשות ליצנות.

מג. ראה בליקו"ה ר"ח ה' כ"ו, כ"ז.

מד. ליקו"מ תנינא תורה פ"ג

אדם שמרגיש שמח וטוב לב – אינו עושה בדיחות. למשל, מעולם לא ראיתי חתן ביום חתונתו, בשמחה הגדולה ביותר; שישב ויעשה ליצנות... אל תעשה ליצנות! מה? תעשה לי טובה, ביום כזה אתה עושה ליצנות?! זהו היום המאושר בחיי, מה פתאום לעשות ליצנות... הוא שמח, הוא מקבל כל אחד בסבר פנים יפות, הוא מברך כל אחד ושמח שמברכים אותו, והוא כל כך שמח. איזה ליצנות?! איך נכנס כאן ליצנות?! - ליצנות באה ממרה שחורה!

אותו דבר כשרואים אדם שעושה בדיחות²⁷, אחד שחי מליצנות; זהו סימן שאינו שמח עם הקב"ה, חסרה לו שמחה, חסרה לו שמחת חיים. אחד ששמח עם הקב"ה, שמרגיש שמח עם הקב"ה; הוא מרגיש: אה, "אֲשֶׁרִי הָעַם שִׁכְנָה לוֹ אֲשֶׁרִי הָעַם שֶׁה' אֱלֹקָיו", יש לי בורא כזה! אה, יש לי בורא כזה! הוא מיטיב עמני! הוא אוהב אותי, הוא מקרב אותי, יש לו עצות עבורי, הוא שולח לי רבי; רבי שידריך אותי, שיקרב אותי אליו..

הוא שמח, הוא אינו מרגיש מדוכדך, איזה מדוכא - הוא לא יכול, הוא לא מרגיש טעם בצחוק בעלמא, הוא לא מרגיש טעם בזה; טוב לו, נעים לו, נוח לו.

עכ"פ רואים דבר אחד, שכל מה שיודעים יותר מהקדוש ברוך הוא, בפשיטות, בתמימות... – אזי כל ה'הלוך ילך' נעשה רציני יותר. לא מתוח, אלא להיפך; רציני שופע נועם ועריבות!
כמו"כ לא מחפשים לפגוע באנשים, 'למה לי לצער אנשים?!' - להיפך, עם חיות; להחיות אנשים, להאיר פנים לאנשים, לעשות לאנשים טוב בלב.

מה. ראה בטעם זקנים (קונטרס כ"ח עמ' 46) מה שסיפר רלו"צ על רבי אברהם בר"ן: רבי אברהם היה אדם כזה - ענו ושפל ברך כזה, היה טוב לכל, עם חיוך; 'פשוטי עם' ו'חשובים' כאחד... (השואל; הוא מעולם לא אמר בדיחה?) את זה לא היה לו, הוא לא היה שייך לבדיחות! לא בדיחות, לא ליצנות, לא צחוק וקלות ראש...

הכל מלא חיות - אפילו הלימוד; אחד שהקב"ה הוא כל חיותו בלימוד התורה, הוא שמח עם כל קטע גמרא שלומד! הוא מרגיש: אה, למדתי עוד משהו מתורת השם, התקרבתי עוד קצת להשם יתברך ותורתו הק'!
 כל קטע גמרא - אדם לומד קטע גמרא, א שטיקאלע גמרא, שורה-שתיים, כל קטע בגמרא זה דעת השם יתברך, הקב"ה אומר זאת. הקב"ה אומר כל שורה מהגמרא! הקב"ה אומר זאת, יש לי עוד ידיעה בהשם יתברך, אני יודע עוד משהו; נהייתי קרוב יותר להשם יתברך! - יש לו חיות מזה.

כאשר הוא לומד עם חיות - שעל ידי הלימוד הוא מתקרב להשם יתברך - באופן זה, הוא אינו מחפש שחיותו מהלימוד תהיה: 'אה, חבר שלי יודע שיש לי ראש טוב, יש לי 'לשון מחודדת', אני יודע לפגוע בחבר..'. - חיותו בלימודו אינה מסוג זה, חיותו היא חיות שונה לגמרי; חיות אמיתית!

להכנס ל'שיבה של רבינו'!

עכ"פ, כדי ללמוד הדעת הזו, שהקדוש ברוך הוא איתנו ועמנו, ושכל האידישקייט היא חלקים של התקרבות להשם יתברך - כל זה נעשה בעיקר על ידי דיבורים להשם יתברך, להיות קרוב להשם יתברך.
 עם כל דבר; כשמברכים ברכה, מתקרבים יותר להקב"ה, עם כל מצוה שעושים מתקרבים להקב"ה, כל דבר הוא התקרבות להקב"ה. כשיש את הלימוד הזה אזי החיים הופכים להיות חיים מסוג אחר!

זוהי הקדמה ראשונה בטרם רוצים להכנס ל"שיבתו של רבינו" - זהו הלימוד שהרבי מלמד אותנו בישיבתו.
 הרבי מלמד אותנו איך להכנס, להכנס; להעמיק יותר את התקרבותנו להשם יתברך ולחיות עם השם יתברך!

לדעת: השמחה, השמחה! גודל התענוג כשזוכים לחיות עם הקדוש ברוך הוא! לחיות עם הקדוש ברוך הוא, לרצות להיות קרוב להקב"ה. העולם כולו הופך להיות עולם מסוג אחר, חיים מסוג אחר, הכל נעשה אחרת - טוב, זהו לימוד גדול - צריך להכנס ללימוד הזה. וכפי שאמרנו קודם, שה-א' ב' בעצותיו של הרבי זה "התבודדות". [עדיין איני נכנס לנושא של ה"קביעות", נצטרך בעזרת ה' לדבר גם על זה] אבל עכ"פ כל אחד צריך לראות שלא יעבור עליו יום בלי לדבר להשם יתברך! צריך להרגיל עצמו מדי יום, לדבר להשם יתברך. כל אחד, לדבר קצת להשם יתברך.

כבר שמענו שיעורים רבים אודות נושא זה, מהרבה שדיברו אודות עצת ההתבודדות, ואף נמשכנו מעט לקיום עצה זו, אבל מגיע זמן שצריך להתחיל לעובדא ולמעשה, להתחיל לדבר להשם יתברך! להכנס לזה במלא הרצינות, רצינות חזקה! כל מה שלוקחים זאת יותר ברצינות **שצריך לדבר להשם יתברך**.

ודאי, צריך קביעות. אך אני מדבר עוד לפני הקביעות - שנרגיל עצמנו בזה, צריך לדבר להשם יתברך, עלינו לדבר להשם יתברך מדי יום! כל דבר; משהו לוחץ לך, דבר להשם יתברך! קיבלת איזה התעוררות; אז מה עושים למעשה, דבר להשם יתברך! כל דבר - מה הם הכלים איתם אנו חיים; דיבורים להשם יתברך!

זהו ה-א' ב' של הדבר, וכך הולכים ומתעלים (בעצה של התבודדות) עוד ועוד, חזק יותר, עמוק יותר, מוסיף והולך!

הקדוש ברוך הוא יעזרנו, שנזכה להתחזק, להתחדש, ובעזרת ה' עוד נמשיך בסיעתא דשמיא.

חזקו ואמצו!

בסייעתא דשמיא

עֵקֶר הַרוּחַ חַיִּים
מִקְבֵּלֵינוּ מֵהַצִּדִּיק

עשרות קוראים מקבלים חיות חדשה בעבודת
ה' בדרכו של רביה"ק, בקונטרסי "רוחא דחיי"
היוצאים לאור מדי שבועיים, משיעורי הרה"ח
ר' חיים בנימין וורטהיימר ז"ל

חסיד ברסלב!

קח שורתבנות קבועה בעסק קדושי זה!

ויהיה לך חלק בזיכוי הרבים הגדול בהארת דעתו של רביה"ק בעולם

לתרומות: נדרים פלוס/ נדרים פון מספר קרן 6491 או בקו רוחא דחיי 023024743 שלוחה 9<1